MWONGOZO MWAFAKA WA MARUNDIO KWA YEYOTE ANAYETARAJIA KUUFANYA SEHEMU YA KWANZA

MTIHANI WA K.C.P.E .

Udogo

Ukubwa

- Viunganishi

Baadhi ya vipengele vinavyotahiniwa kama vile:

SARUFI

- Vivumishi
- Virejeshi
- Vitenzi
- Misamiati teule
- Vihusishi
- Vielezi
- Matumizi
- Vihisishi

TANBIHI

Kipengele cha matumizi ya lugha huwa kimejumlisha maswali kumi na matano Aghalbu hutahini uwezo wa mwanafunzi katika sehemu zote nane za lugha:

- Nomino
- Vivumishi
- Vitenzi/viarifa
- Vielezi/visifa
- Vihusishi/viingizi
- Viunganishi
- Viwakilishi
- Vihusishi
- Nomino
- Vivumishi
- Vitenzi/viarifa
- Vielezi/visifa
- Vihusishi/viingizi
- Viunganishi
- Viwakilishi
- Vihusishi

THE DIGITAL PROVE NATIONAL KCPE ANALYSIS

Scanned by CamScanner

Mtahahiniwa anafaa kuelewa swali linatahini sehemu gani ya lugha kabla ya kujibu Ni vizuri kuzingatia kila kitenzi kabla ya kukichangua kulingana na muundo wa swali ulilopewa

(A)MATUMIZI YA LUGHA(MASWALI 15)

Baadhi ya vipengele ambavyo hutahiniwa katika sehemu hii ni kama vile

(i) Kusikiliza na kuongea (salamu, misemo)

2007-26 na28
2008-30
2009-29
2011-18
2013-20,20,24na29
2014-30
2015-21

(ii) Sarufi

(a) Umoja na wingi wa sentensi

2008-23
2010-17
2011-25
2012-17
2013-19
2014-18
2015-28
2016-29
2017-16,

Sentensi iliyo sahihi kisarufi au kimantiki

2006-17
2008-27
200921
2010-16
2014-25
2015-26
2016-16
2017 -19,28,29,

Matumizi ya ki, kwa, na, pindi, ka, wa, na ji

2006-16
2008-17
2003-23
2004-19 na29
2009-16 na 20
2011-17na 21
2012-27
2013-17na 23
2015-28
2017 -26

Ukubwa na udogo

2000-20
2003-21
2002-29
2013-3

Kukanusha

2012-24
2013
2014-16
2017 -20

Jina baki au uingiliano

THE DIGITAL PROVE NATIONAL KCPE ANALYSIS

Scanned by CamScanner

2006-18,27na 30
2010-21 na 24
Mpangilio wa maneno katika kamusi
2001-22
2006-30
2012-16
Uti wa mgongo wa Kiswahili
(vivumishi, vielezi, vihisishi, vitenzi, viunganishi na viwakilishi)
2006-19,22,23 na 26
2007-17,19,20,21,25, 29]
2009-22
2010-18,19,20 na 27
2011-16,20 na 28
2012-16,26,28 na 29

2011-22
2013-28

2015-16
2014

2013-16,21 na 22
2014-20 na22
2015-30,23 na 22
2016-19,20,28
2017 -23,30

Usemi halisi na taarifa

2006-29
2009-19
2013-18
2016-22
2017 -22,
Kinyume
2008-19
2012-21

2008-16
2010-28
2014-17

THE DIGTAL PROVE NATIONAL KCPE ANALYSIS

Scanned by CamScanner

Misamiati

2007-16,24,27, na30
2008-18,22,26 na 29
2009- 18 na 23
2010- 23,24,25, na26
2011-30
2012-19,20,22,23,25 na 29
2013-25,26 na27
2014-19,21,23,26,27,28,29
2015-29
2016-24,27
2017 -17,21,24,

Uakifishi

2015-17
2016-23
2017-18,25

(B)UFAHAMU

Kuna aina mbili za: ufahamu *halisia* na ufahamu *simulizi*
simulizi

mwongozo wa kuyajibu maswali

1. Orodhesha kila aya na nambari kabla ya kusoma taarifa
2. Isome taarifa juu juu ili ujue yanayozungumuziwa
3. Isome taarifa kwa makini mstari baada ya mwingine ili ukisie, uone, uguse na ubuni yanayosimuliwa
4. Gawa mabo yanayokashifiwa na yanayoungwa mkono katika pande mbili
5. Yasome maswali yote makini ukiwa na taarifa kichwani
6. Isome taarifa na utambue wahusika waliotumika kujenga kisa chako kwa wahusika wazuri au wahusika wabaya
7. Changanua taarifa kulingana na mbinu zilizotumika kuwasilisha ujumbe kama mbinu ya. chuku
8. Ipatie mistari ya ufahamu nambari mwanzoni mwa aya
9. Rudi kwenye maswali ukiwa na taarifa kichwani ili uitambue misitari/sehemu zinazojibu kila swali
10. Isome sehemu/aya uliyoitambua kuwa inalijibu swali husika
11. Yadondoe majibu mawili ambayo ni ni duni
12. Changua jibu sahihi kati ya viteuzi viwili viliyobaki

Tahadhari: maswali yanayohusu Kichwa mwafaka au Methali inayofaa yanahitaji matumizi ya wazo au funzo kuu kutokana na taarifa au habari

THE DIGITAL PROVE NATIONAL KCPE ANALYSIS

Scanned by CamScanner

SARUFI

VIPENGELE/MADA	NAMNA VILIVYO KATIKA SILABASI YA KICD
Umoja na Wingi	2.4.2 .a, 1.4.2.a, 4.4.2.d, 5.4.2.a
Vihusishi	2.4.2.b , 1.4.2.f ,4.4.2.c
Viwakilishi	2.4.2.b ,5.4.2.a
Vivumishi	2.4.2.b,1.4.2.b ,3.4.2.a,c,d , 4.4.2.c, 5.4.2.a, 6.4.2.a, 7.4.2.a, 8.4.2.4
Vielezi	2.4.2.b, 1.4.2.e, 3.4.2.e, 8.4.2.a
Nyakati	2.4.2.b,1.4.2.c, 3.4.2.b, 4.4.2.b
Ukanusho	2.4.2.d , 3.4.2.i , 5.4.2.c , 7.4.2.a
Kinyume cha vitenzi	2.4.2.c , 1.4.2.i , 3.4.2.h
Vitenzi	1.4.2.d ,3.4.2.i ,5.4.2.b,d ,6.4.2.b,a ,7.4.2.c , 8.4.2.b
Ngeli	4.4.2.a , 5.4.2.a , 7.4.2.a
Matumizi ya 'Ji'	4.4.2.c
Viunganishi	4.4.2.c , 7.4.2.a , 8.4.2.a
Uakifishaji	4.4.2.c , 5.4.2.e , 6.4.2.g , 7.4.2.f
Virenjeshi	5.4.2.a(amba, ndi), 6.4.2.a , 7.4.2.a , 8.4.2.a
Viambishi	5.4.2.a , (ki-udogo),6.4.2.a, 7.4.2.a,8.4.2.a (-po wakati),8.4.2.a
Tashbihi	5.4.2.a , 8.4.2.a
Usemi	6.4.2.f , 8.4.2.c
Nomino	6.4.2.h,i,l
Matumizi ya "KWA"	7.4.2.b,(matumizi ya **'katika'**-ni(e) ,8.4.2.a
Tanakali	7.4.2.d
Ukubwa na Udogo	7.4.2.g , 8.4.2.c
Sifa kutokana na vitenzi	7.4.2.h
Vihisishi	8.4.2.a

KCPE NA MPANGILIO WAKE KUTOKA KATIKA SILABASI.

NGELI NA VIAMBISHI NGELI

Katika sehemu hii watahiniwa waliweza kuulizwa maswali kama ifuatavyo.

Mwaka wa 2000	19,27	Mwaka wa 2008	27
Mwaka wa 2001	1	Mwaka wa 2009	1,5,6,26,27
Mwaka wa 2003	13	Mwaka wa 2010	16
Mwaka wa 2004	1	Mwaka wa 2012	18
Mwaka wa 2005	9	Mwaka wa 2014	
Mwaka wa 2006	1,9,17,26	Mwaka wa 2015	
Mwaka wa 2007	8,12,14	Mwaka wa 2016	

THE DIGITAL PROVE NATIONAL EXAMINATIONS KCPE ANALYSIS

Scanned by CamScanner

Sehemu ya B
AINA ZA MANENO

MWAKA WA 2000-	4,7,10,24	Mwaka wa 2009	3,8,12,25,30
Mwaka wa 2001	2,5	Mwaka wa 2010	1,16,18,19,20,27
Mwaka wa 2002	4,6,9,11,12,14	Mwaka wa 2011	2,7,12,20,22,26,28
Mwaka wa 2003	4,11,16,30	Mwaka wa 2012	
Mwaka wa 2004	27,26,27	Mwaka wa 2013	
Mwaka wa 2005	3,9,14,20,21	Mwaka wa 2014	
Mwaka wa 2006	14,15,19,23	Mwaka wa 2015	
2007- malipo na watu	10,27,30	Mwaka wa 2016	
2008	2,4,13		

(i)

VIHUSISHI
Matumizi ya maneno kama: NA, KWA,KATIKA , NI)
Sehemu hii ilitahiniwa kama ilivyo kwenye jendwali.

mwaka	nambari	mwaka	nambari
2000	9,20	2009	2
2001	8	2010	27
2002	6,8,15	2011	21
2003	2,5,23	2012	5,17
2004	27	2013	21
2005	12	2014	4
2006	1	2015	3
2007	6	2016	
2008	4,6		

i) **VITENZI NA MNYAMBULIKO WA VITENZI KATIKA KAULI MBALIMBALI**
Kutedea
Kutenda
Kutendesha
Kutendwa.

MWAKA	NAMBARI	MWAKA	NAMBARI
2000	24- tendesha	2008	7,28
2001	4,7,18,28	2009	7,22
2002	3,22	2011	10,11
2004	23,29,30	2012	28
2005	3	2014	12
2006	6	2015	17,19,27
2007	17	2016	

Mpangilio wa nyakati
Ukanusho –Yanayozingatiwa katika kukanusha sentensi
Nyakati
Maana
Mantiki

THE DIGITAL PROVE NATIONAL KCPE ANALYSIS

Scanned by CamScanner

MWAKA	NAMBARI	MWAKA	NAMBARI
2002	21	2012	24
2005	29	2014	16
2005	18	2015	25
2009	11,17	2016	

KUCHANGANUA SENTENSI SAHIHI

MWAKA	NAMBARI	MWAKA	NAMBARI
2000	17,23	2009	18
2001	21	2010	16,33
2002	23	2011	26
2003	19	2012	19
2005	17	2013	41
2006	17	2014	24,47
2008	27	2016	

UKUBWA NA UDOGO WA NOMINO NA SENTENSI MBALIMBALI

Mwaka wa	2000	**22**
Mwaka wa	2001	**29**
Mwaka wa	2002	**21**
Mwaka wa	2003	**30**
Mwaka wa	2013	**28**
Mwaka wa	2016	

KINYUME CHA SENTENSI MBALIMBALI

Mwaka wa	2008	**19,24**
Mwaka wa	2012	**21**
Mwaka wa	2013	**26**
Mwaka wa	2014	**7**

MPANGILIO WA SENTENSI

MANENO KAMA YALIVYO KWENYE KAMUSI KULETA MAANA KAMILI

Mwaka wa	2000	**19,24**
Mwaka wa	2001	**21**
Mwaka wa	2005	**26**
Mwaka wa	2006	**7**
Mwaka wa	2009	**16,21**
Mwaka wa	2012	**16**
Mwaka wa	2015	**16**
Mwaka wa	2016	

MATUMIZI YA :- **Ji, Kwa, Ni, Na, Wa, Ki**

Mwaka wa 2003	**23**	Mwaka wa 2012	**30**
Mwaka wa 2004	**3,5**	Mwaka wa 2013	**23**
Mwaka wa 2005	**22**	Mwaka wa 2015	**28**
Mwaka wa 2009	**16,20**	Mwaka wa 2016	
Mwaka wa 2011	**17,21**		

THE DIGITAL PROVE NATIONAL KCPE ANALYSIS

Scanned by CamScanner

UAKIFISHAJI - ALAMA ZA KUAKIFISHA

Nimatumizi ya alama zifaazo katika lugha ilikuleta maana iliyokusudiwa.

1.(!)2 .(.) 3.(:) 4.("")5.(-) 6.(_) 7.(?) 8.(/),9(')

Mwaka wa 2002	16	Mwaka wa 2010	30
Mwaka wa 2003	20	Mwaka wa 2014	25
Mwaka wa 2005	25	Mwaka wa 2015	6,17
Mwaka wa 2008	27	Mwaka wa 2016	

VIREJESHI

O-rejeshi

Matumizi ya (*Amba*, na *Ndi*

KIREJESHI 'NDI'

"NDI" huongezwa silabi mwishoni kulingana na ngeli husika.

Mfano

Umoja
i. Ndiyo
Ndio
ii. Ndiyo
Ndiyo
iii. Ndilo
Ndiyo
iv. Ndicho
Ndivyo
v. Ndilo
Ndio
vi. Ndiyo
Ndizo

Kirejeshi "amba"

Hutumiwa kurejesha fikira kwa mtu, kitu au jambo linalozungumziwa

mfano

Umoja	**Wingi**	**Umoja**	**Wingi**
Ambaye	ambao	ambacho	ambavyo
ambayo	ambazo	ambao	ambazo

Sehemu hii iliweza kutahiniwa kama ifuatavyo.

Mwaka wa 2001	27	Mwaka wa 2008	12
Mwaka wa 2003	10,19	Mwaka wa 2009	6-amba
Mwaka wa 2005	8-amba	Mwaka wa 2013	9
Mwaka wa 2006	3	Mwaka wa 2015	2-o-rejeshi
Mwaka wa 2007	15	Mwaka wa 2016	

USEMI HALISI NA USEMI TAARIFA

	Kauli halisi	Kauli ya taarifa
1	Haya ni maneno yenyewe kama yalivotamkwa na mnenaji.***mfano***, "Tafadhali niombee" alisema .	Muzungumzaji ni mtu wa pili ambaye hueleza ujumbe wa mnenaji .***mfano***, "Aliomba aombewe".
2	Alama za kunukuu hutumika kufunga na kufungua maneno yaliyotamkwa.	Alama za vinukuu hahitumiki
3	Alama za viulizi na alama hisi utumika.	Vinukuu na alama hisi havitumiki.
4	Nyakati zozote na hali za nyakati hutumika .	Wakati tegemezi na wakati uliopita hutumika
5	Maneno ya msemaji sharti yaanze kwa herufi	Herufi kubwa hutumika mwanzoni mwa

THE DIGITAL PROVE NATIONAL KCPE ANALYSIS

Scanned by CamScanner

kubwa baada ya vinukuu.	sentensi na katika nomino mahsusi pekee.

MAMBO MUHIMU YANAYOZINGATIWA NI.

- ✓ -**ki** ya masharti hubadilika na kuwa **NGE**
- ✓ **Ta** ya wakati ujao huwa **nge**
- ✓ **Sasa** huwa **wakati huo/ule**
- ✓ **Leo** huwa siku **hiyo/ile**
- ✓ **Hapa** huwa **pale/pale**
- ✓ **Huku** huwa **kule/ huko**
- ✓ **Huu** huwa **huo/ule**
- ✓ Kimilikishi **–angu** huwa **–ake** **na** –etu huwa **ao**
- ✓ **Kesho** huwa siku **iliyofuata**
- ✓ Nafsi **mimi** huwa **yeye** na **sisi** huwa **wao**

Kati ya yale yanayo zingatiwa na mtahini ni;

- ► **NYAKATI ; hasa wakati uliopo na wakati uliopita**
- ► **MANTIKI**
- ► **MAANA**

Mwaka wa 2001	**23**	Mwaka wa 2008	**16-taarifa**
Mwaka wa 2002	**16**	Mwaka wa 2009	**19-taarifa**
Mwaka wa 2003	**22**	Mwaka wa 2010	**28-taarifa**
Mwaka wa 2004	**19,22-taarifa**	Mwaka wa 2013	**18-taarifa**
Mwaka wa 2005	**19-taarifa**	Mwaka wa 2014	**17-halisi**
Mwaka wa 2006	**29-halisi**	Mwaka wa 2015	
Mwaka wa 2007	**23- halisi**	Mwaka wa 2016	

VIUNGANISHI

Haya ni maneno yanayotumiwa kuunganusha neno na neno ,wazo na wazo au sentensi na sentensi nyingine.

Sehemu hii iliweza kutahiniwa kama ifuatavyo.

Mwaka wa 2000	3,16	Mwaka wa 2006	1,22	Mwaka wa 2012	5,12,30
Mwaka wa 2001	2,24	Mwaka wa 2007	9,11,29	Mwaka wa 2013	10
Mwaka wa 2002	20	Mwaka wa 2008	1,2,17,24	Mwaka wa 2014	22
Mwaka wa 2003	15,20	Mwaka wa 2009	4,10,28	Mwaka wa 2015	1,10,22
Mwaka wa 2004	8,20	Mwaka wa 2010	5	Mwaka wa 2016	
Mwaka wa 2005	12	Mwaka wa 2011	4,12,16		

UMOJA WINGI WA SENTENSI NA NOMINO MBALIMBALI.

Sehemu hii iliweza kutahiniwa kama ifuatavyo.

Mwaka wa 2000	18,30	Mwaka wa 2008	23	Mwaka wa 2014	18
Mwaka wa 2002	19,22	Mwaka wa 2010	17	Mwaka wa 2015	18
Mwaka wa 2004	17	Mwaka wa 2011	25	Mwaka wa 2016	
Mwaka wa 2005	29	Mwaka wa 2012	18		
Mwaka wa 2007	18	Mwaka wa 2013	19		

SEHEMU YA PILI : KUSIKILIZA NA KUONGEA.

Katika sehemu hii ,mwanafunzi hutahiniwa mambo yafuatayo.

a) Kukamilisha ,kutoa na matumizi ya semi na methali

THE DIGITAL PROVE NATIONAL EXAMINATIONS

THE DIGITAL PROVE NATIONAL EXAMINATIONS

Scanned by CamScanner

b) Kuamkua na kuitikia salamu kwa njia mufti
c) Matamshi bora na kurekebisha makosa ya matamshi
d) Kutega na kutegua vitendawili
e) Miundo tofauti ya sentensi
f) Sauti tata (s,sh,z)
g) Tamathali za semi katika sentensi kama, Isitiara,tanakari za sauti,Nyooka twaa!
h) Lugha ya adabu na heshima
i) Alama za uakifishi
j) Alfabeti,Herufi kubwa, Konsonanti, silabi na sauti za Kiswahili
   - Silabi changamano
   - Herufi mwambatano

SEHEMU YA TATU : MSAMIATI.

Vipengele vya msamiati vinavyotahiniwa na asilia katika silabasi

1	5.2.d
2	8.5.2.b
3	8.5.2.d
4	8.5.2g
5	8.5.2.j
6	8.5.2.k,l,m,n,op,r,s

	vipengele	NAMNA VILIVYO KATIKA SILABASI YA KICD
	Nyumbani	1.5.2.a, 2.5.2.a , 3.5.2.b
	Darasani	1.5.2.b , 2.5.b , 3.5.2.b
	Shule	1.5.2.c ,2.5.2.c , 4.5.2.2.b
	Ukoo	1.5.2.d , 2.5.2.d , 3.5.2.l , 4.5.2.g , 5.5.2.d, 8.5.2.k
	Nyakati za siku /mwaka	1.5.2.d , 1.5.2.g , 2.5.2.o ,3.5.2.e,f , 2.5.2.s , 5.5.2.h
	Sokoni	1.5.2.j , 3.5.2.d
	Wanyama,vimelea na ndege	1.5.2.k,2.5.2.k , 4.5.2.i,j,k , 4.5.2.f,h , 6.5.2.i
	Mavazi	1.5.2.l , 2.5.2.g ,4.5.2.p , 5.5.2.b
	Hospitali,afya na usafi/magonjwa	1.5.2.n , 2.5.2.m,r , 3.5.2.r , 4.5.2.d,l , 5.5.2.l
	Maumbo	1.5.2.o , 2.5.2.l , 4.5.2.c
	Aksami	1.5.2.s ,3.5.2.o , 4.5.2.m , 5.5.2.n, 8.5.2.b
	Mimea/matunda	1.5.2.r, 4.5.2.k ,5.5.2.c , 6.5.2.h , 8.5.2.b
	Anga/ sayari/ misimu	
	Jikoni/upishi/vyakula	
	Shambani	
	Wadudu	
	Wafanyakazi	
	Viumbe vya kike/kiume/makazi	
	Sebuleni	
	Ufundi /viwanda	
	Vita	
	Michezo	
	Muziki	

THE DIGITAL PROVE NATIONAL KCPE ANALYSIS

Scanned by CamScanner

Malipo	
Nomino ambata/makundi	
Vikembe	
Vitate,visawe,vitawe	
Mahakama	
Uhusiano wa watu na nchi zao	
Mapambo	
teknolojia	

Kiswahili sehemu ya pili: insha

Jinsi yas kuandika insha

Mtihani wa insha upewa muda wa dakika arubaini katika mtihani wa kitaifa.Mtahiniwa kutumia muda huo ifautavyo.

- Dakika 5,kupanga na kuandika majina yake kwenye karatasi pia vidokezi ya insha yake.
- Dakika 30 –kuandika insha
- Dakika 5 –kuisoma insha yaliyoiandika kwa umakini.

La kuzingatia

- Kichwa cha insha lazima kiandikwe
- Hoja utakayoiandika lazima ilingane na'kichwa chenyewe.
- Urefu wa insha unafaa kuwa ukurasa moja na nusu kuendelea hadi kurasa mbii.

SEHEMU YA KWANZA LUGHA

UMBO LA MTIHANI WA KITAIFA KISWAHILI – (K.C.P.E)

(C) VIHASHO(Maswali 15)

- Sehemu hii mara nyingi huwa na sehemu mbili zenye vihasho
- Sehemu ya kwanza huwa na vihasho kuanzia nambari ya kwanza hadi ya saba au nane
- Sehemu ya pili huviendeleza vihasho kuanzia nambari nane au tisa hadi kumi na tano

MWONGOZO WA KUYAJIBU MASWALI KATIKA SEHEMU HII

1. Isome taarifa pamoja na vihasho juujuu ili uweze kujua au kukisia kinachozungumuziwa nyakati, vionyeshi, nomino
2. Isome taarifa kwa makini kisha ujaribu kuzijaza nafasi zilizo wazi kwa maneno yako mwenyewe
3. Tazama mfumo wa viteuzi ikiwa utashindwa
4. Tazama muundo wa sentensi ili kuchagua au kubaini neno linalorejelewa kabla ya kihasho au baada ya kihasho
5. Tazama kama wameteua visawe katika viteuzi
6. Yaandike majibu yako kwenye vihasho
7. Isome taarifa pamoja na majibu yako ikiwa ina mtiririko mwafaka wa visa au matukio
8. Yaandike majibu yako kwenye karatasi ya majibu

THE DIGITAL PROVE NATIONAL KCPE ANALYSIS

Scanned by CamScanner